

MINISTERSTWO SPRAWIEDLIWOŚCI
PODSEKRETARZ STANU

Warszawa, dnia

25.06

2014 r.

DSO-VIII-071-7/14

15
140627-00112

Pani

Lidia Staroń

Posel na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej

Biuro Poselskie

ul. Kopernika 45 pok. 11

10 – 512 Olsztyn

W nawiązaniu do interwencji Pani Posel z dnia 18 lipca 2013 r., uzupełnionej następnie w pismach z dnia 10 lutego 2014 r., z 7 kwietnia 2014 r. oraz z dnia 20 maja 2014 r., dotyczącej nieprawidłowości w sprawach egzekucyjnych prowadzonych przez Teresę Królikowską – Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Mławie w sprawach egzekucyjnych prowadzonych przeciwko [REDAKTOWANE] uprzejmie przedstawiam, co następuje:

1. Odnośnie zajęcia urządzeń domowych:

W dniu 6 lutego 2012r. w sprawie Km 4871/10 prowadzonej przeciwko [REDAKTOWANE] [REDAKTOWANE], komornik dokonała zajęcia przedmiotów urządzenia domowego, jak: zmywarka, płyta grzewcza, lodówka, piekarnik, komputer, mikser, stół z krzesłami i witryna przeszklona (k. 205 akt Km 4871/10).

W interwencji zarzucono naruszenie przez tę czynność art. 829 § 1 pkt 1 k.p.c., zakazującego egzekucji przedmiotów urządzenia domowego. Odnosząc się do zarzutu wskazać należy, iż doktryna postępowania cywilnego uważa decydowanie o tym, czy dany przedmiot urządzenia domowego należy pozostawić dłużnikowi, za uprawnienie przyznane przez ustawę komornikowi – do jego uznania. Jednakże pewna swoboda oceny

pozostawiona organowi egzekucyjnemu nie oznacza dowolności w tym zakresie. Organ winien ocenić, czy dane urządzenie jest niezbędne, czy stanowi zbytek. W wypadku niezbędności należy przedmiot pozostawić dłużnikowi, a w wypadku, gdy nie jest niezbędny do normalnego funkcjonowania (jak gotowanie posiłków, ich spożywanie czy spanie), może być przedmiotem zajęcia i dalszych czynności. W wypadku przedmiotów zajętych u dłużników w badanej sprawie uznać należy, iż wszystkie były niezbędne w gospodarstwie domowym. Jedyne wątpliwości dotyczyć mogą komputera, który w pewnych okolicznościach może zostać uznany za niezbędny, a w innych - nie. Zarzut zgłoszony w interwencji poselskiej należy w całości uznać za zasadny, a działania komornik za błędne. Należy zauważyć, że Sąd Rejonowy w Mławie nakazał zwolnienie przedmiotów spod zajęcia. Sąd Okręgowy w Płocku oddalił zażalenie na to postanowienie – w dniu 29 listopada 2013r. w sprawie IV Cz 780/13 (k. 1226 - 1228 akt Km 4871/13).

2. Odnośnie zarzutu bezprawnego oddania zajętego ciągnika rolniczego pod zarząd osoby trzeciej, niebędącej dłużnikiem:

W dniu 5 czerwca 2013r. komornik Teresa Królikowska dokonała zajęcia ciągnika i przyczepy (k. 837 akt Km 4871/10), które oddano pod dozór osoby trzeciej.

Stosownie do art. 855 § 1 k.p.c. zajęte ruchomości komornik pozostawi we władaniu osoby, u której je zajął. Jednakże z ważnych przyczyn komornik może w każdym stanie postępowania oddać zajęte ruchomości pod dozór innej osobie, nie wyłączając wierzyciela, choćby to było połączone z koniecznością ich przeniesienia. Osoby te pełnią obowiązki dozorczy. Komornik doręcza im protokół zajęcia. Na podstawie tego przepisu z reguły zajęte ruchomości komornik pozostawia we władaniu dłużnika lub osoby trzeciej, u której zostały one zajęte. Z ważnych przyczyn, a więc jedynie w sytuacji wyjątkowej, komornik może oddać zajęte ruchomości pod dozór innej osobie. Taka decyzja wymaga wydania postanowienia z uzasadnieniem, na które przysługuje skarga na czynności komornika. Wobec tego, iż oddanie pod dozór może nastąpić w każdym czasie przyjąć należy, iż dozorca wykonuje swoją funkcję od chwili powierzenia mu dozoru aż do jego ustania (np. zmiany dozorczy, czy z mocy prawa wskutek uprawomocnienia się postanowienia o przybiciu).

Oddanie pod dozór winno mieć postać postanowienia wydanego przez komornika. Doktryna i praktyka dopuszczają jednak wpisanie ustanowienia zarządcy do protokołu zajęcia, w szczególności wtedy, gdy następuje to bezpośrednio przy zajęciu. Jednakże dozorca winien zostać doręczony zarówno odpis postanowienia, jak i odpis protokołu zajęcia, które legitymują go do wykonywania powierzonych funkcji. Komornik winien również pouczyć dozorcę o jego prawach i obowiązkach, co w przedmiotowej sprawie nie nastąpiło w żadnej postaci.

W analizowanej sprawie wpisano oddanie zajętych przedmiotów pod dozór do protokołu, co samo w sobie uznać należy za dopuszczalne. Niezgodny z prawem był jednak brak podpisów ustanowionego dozorca na protokole, a także brak powiadomienia go w jakikolwiek sposób o tym, iż został ustanowiony, chociażby przez doręczenie mu odpisu z protokołu. Brak takiego doręczenia, bądź chociażby powiadomienia o ustanowieniu dozorca powoduje, że czynność taka nie mogła odnieść właściwego skutku prawnego.

Nie sposób również dostrzec uzasadnienia dla odebrania dozoru dłużnikom w postępowaniu samych dłużników, którzy wcześniej nie usuwali żadnych przedmiotów spod zajęcia, ani też nie utrudniali czynności egzekucyjnych w sposób nielegalny. Zauważyć należy nadto, że zajęcie maszyny rolniczej nastąpiło w czerwcu, a więc w okresie poprzedzającym intensywne prace polowe, a w perspektywie pozostawał cały dalszy, letnio – jesienny sezon prac.

Potwierdzeniem nieprawidłowego z punktu widzenia procedury, a jednocześnie bezpodstawnego działania komornika, jest wydane w dniu 18 czerwca 2013r. przez Sąd Rejonowy w Mławie IX Zamiejscowy Wydział Cywilny z siedzibą w Działdowie postanowienie, w którym Sąd pozostawił ciągnik we władaniu dłużników (k. 866 akt Km 4871/10).

Podsumowując wskazać należy, iż zarówno samo oddanie ciągnika pod dozór osoby trzeciej, jak i sposób jego przeprowadzenia, stanowią rażące naruszenie prawa przez organ egzekucyjny.

3. Odnośnie zarzutu sprzedaży przynależności odrębnie od nieruchomości:

W toku egzekucji prowadzonej w sprawie Km 4871/10 komornik Teresa Królikowska dokonała zajęcia nieruchomości, a następnie rzeczy ruchomych i inwentarza żywego. W interwencji poselskiej, w ślad za poglądem prezentowanym przez pełnomocnika dłużników zarzuca się, iż inwentarz żywy, jako przynależność do nieruchomości, nie może być przedmiotem odrębnego zbycia w sytuacji, w której prowadzi się egzekucję z nieruchomości, do której ten inwentarz przynależy. Jako uzasadnienie tego poglądu wskazano przepis art. 929 § 1 k.p.c., w myśl którego zajęcie obejmuje nieruchomość i to wszystko, co według przepisów prawa rzeczowego stanowi przedmiot obciążenia hipoteką.

Przed rozpoczęciem dalszych rozważań wskazać należy, iż w dalszej części wyводу zwierzęta będą określane w sposób uproszczony jako rzeczy lub jako ruchomości. Nie zmienia to faktu, iż zgodnie z art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997r. o ochronie zwierząt (tekst jedn. Dz. U. z 2013r. poz. 856 z późn. zm.) zwierzę nie jest rzeczą. W myśl art. 1 ust. 2 cytowanej ustawy w sprawach nieuregulowanych w ustawie do zwierząt stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące rzeczy. Tak więc w rozumieniu ustawy zwierzę nie może być traktowane jak rzecz, ale jak istota żywa, zdolna do odczuwania cierpienia. Nie zmienia to faktu, że może ono być przedmiotem obrotu, a więc i egzekucji, na takiej samej zasadzie, jak rzeczy. W wypadku skierowania postępowania egzekucyjnego do zwierząt, z pewnymi wyjątkami, zastosowanie mogą mieć przepisy o egzekucji z rzeczy ruchomych.

Odnosząc się do sedna omawianego problemu należy zauważyć, iż zajęcie nieruchomości nastąpiło w dniu 11 sierpnia 2011r. (k. 131 – 155 akt sprawy Km 4871/10). Pierwsze zajęcia zwierząt gospodarskich nastąpiły w grudniu 2010r. i w styczniu 2011r., a ich sprzedaż – w dniu 23 stycznia 2013r. (data licytacji – k. 385 - 420). Postanowieniem z dnia 6 marca 2013r. (k. 541 akt Km 4871/10) komornik stwierdziła, iż postępowanie egzekucyjne wszczęte w stosunku do nieruchomości stanowiącej współwłasność dłużnika, dla których prowadzone są księgi wieczyste oznaczone numerami [REDACTED]

[REDACTED] uległo umorzeniu z mocy prawa (k. 541 akt

sprawy Km 4871/10). Komornik nie podała co prawda daty, z którą nastąpiło to umorzenie, niemniej jednak na mocy art. 823 k.p.c. umorzenie postępowania z mocy prawa jest skutkiem rocznej bezczynności wierzyciela. Biorąc pod uwagę, iż zajęcie nieruchomości nastąpiło 11 sierpnia 2011r., a wierzyciel nie podjął w tym zakresie dalszych czynności, np. w postaci wystąpienia do sądu o nadanie tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności przeciwko małżonce dłużnika, należy uznać, że umorzenie miało miejsce w rok po zajęciu, a więc w dniu 11 sierpnia 2012r.

Należy zgodzić się z poglądem, że sprawa, w której postępowanie uległo umorzeniu z mocy prawa, nie ma charakteru sprawy w toku, mimo iż nie wydano w niej postanowienia stwierdzającego umorzenie (tak Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 21 lipca 1970 r., III CZP 41/70, OSNCP 1971, nr 3, poz. 41). Wniosek o podjęcie, ewentualnie kontynuowanie postępowania w takiej sprawie organ egzekucyjny powinien potraktować jako wniosek o wszczęcie ponownego postępowania egzekucyjnego (zob. A. Iaskowska, Wpływ utraty przez stronę zdolności sądowej, procesowej lub przedstawiciela ustawowego na postępowanie egzekucyjne w sprawach cywilnych, PPE 2008, nr 6-9, s. 32).

Przykładając powyższe rozważania do realiów sprawy Km 4871/10, prowadzonej przeciwko ██████████, stwierdzić należy, iż w sprawie tej najpierw doszło do umorzenia egzekucji z nieruchomości z mocy prawa – w dniu 11 sierpnia 2012r. Niezależnie bowiem od tego, że komornik Teresa Królikowska wydała postanowienie o stwierdzeniu umorzenia postępowania egzekucyjnego w stosunku do nieruchomości dopiero w marcu 2013r. (dłużnik odebrał odpis postanowienia w tym przedmiocie w dniu 13 marca 2013r., a więc uprawomocniło się ono siedem dni później, gdyż nie było przez dłużnika skarżone), to egzekucja w tej części uległa już wcześniej umorzeniu z mocy prawa – w dniu 11 sierpnia 2012r., przed sprzedażą zwierząt. Jednocześnie jednak w innej sprawie egzekucyjnej – Km 2745/10, nastąpiło „przyłączenie się” do egzekucji w dniu 18 września 2012r. (data zawiadomienia dłużnika o tym fakcie – k. 86 akt), które należy, w myśl powyższych rozważań, traktować jako wszczęcie nowej egzekucji.

Z akt spraw badanych przez Ministerstwo Sprawiedliwości wynika więc, że dokonano licytacji ruchomości, w tym zwierząt gospodarskich, w tym samym czasie, w którym prowadzona była egzekucja z nieruchomości, do której te zwierzęta przynależały.

Zauważyć należy przy tym, iż w literaturze przedmiotu przyjmuje się, że przynależności nieruchomości, w przeciwieństwie do jej części składowej, mogą być odrębnym i samodzielnym przedmiotem egzekucji z ruchomości, chyba że wszczęto egzekucję do nieruchomości, na której się one znajdują (por. O. Marcewicz, komentarz do art. 929 Kodeksu postępowania cywilnego; cyt. za: LEX). W przedmiotowej sprawie możliwe jest przyjęcie, że zwierzęta gospodarskie były przynależnościami nieruchomości, albowiem stanowiły podstawę specjalistycznej produkcji mlecznej.

Na marginesie zauważyć należy, iż dłużnikiem w sprawie Km 4871/10 jest jedynie [REDACTED], wobec czego wierzyciel nie mógł skutecznie prowadzić egzekucji z nieruchomości wchodzącej w skład majątku wspólnego małżonków [REDACTED] do czasu uzyskania klauzuli wykonalności przeciwko [REDACTED] dłużnika, której nigdy nie przedstawił. Wniosek o zajęcie nieruchomości złożony bez takiej klauzuli mógł więc jedynie służyć wywarceniu psychologicznego nacisku na dłużników, podczas gdy jedyna realna możliwość prowadzenia egzekucji dotyczyła innych składników, w tym zwierząt inwentarskich.

4. Odnośnie zarzutu braku pouczenia dłużnika o prawie żądania wyłączenia spod zajęcia inwentarza żywego:

W dniach 21 i 31 stycznia 2011 r. komornik Teresa Królikowska dokonała zajęcia inwentarza żywego w postaci stada krów (k. 73 – 80 i 87 - 94 akt Km 4871/10). Formularze, na których spisano protokoły, zawierały zapis o pouczeniu dłużników „o treści rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości Dz. U. nr 21/66 poz. 138 – termin 14 dni do złożenia oświadczenia do organu do spraw rolnych o uznanie nadwyżki inwentarza żywego za niezbędną do prowadzenia gospodarstwa rolnego”. Rozporządzenie powołane w protokole, jak słusznie wskazano w interwencji, nie jest aktualne. Zastąpiło je rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 16 maja 1996r. w sprawie określenia przedmiotów należących do rolnika prowadzącego gospodarstwo, które nie podlegają egzekucji sądowej (Dz. U. z 1996r. nr 63 poz. 300). W rozporządzeniu tym w § 1 wskazano zwierzęta, które nie podlegają egzekucji, m. in. w braku krowy (jedna krowa nie podlega egzekucji na podstawie art. 829 pkt 3 k.p.c.) – jedna jałówka lub cieliczka. W § 2

ust. 1 wskazano, iż egzekucji nie podlega ponadto nadwyżka inwentarza żywego ponad ilości wymienione w § 1 oraz w art. 829 pkt 3 Kodeksu postępowania cywilnego, jeżeli kierownik urzędu rejonowego właściwego ze względu na miejsce położenia gospodarstwa rolnego dłużnika, po zasięgnięciu opinii wójta (burmistrza lub prezydenta miasta), uznają ją za niezbędną do prowadzenia tego gospodarstwa. W takim przypadku egzekucji nie podlegają także zapasy paszy i ściółki niezbędne dla tego inwentarza do najbliższych zbiorów. W ust. 2 wskazano, iż komornik po dokonaniu zajęcia pouczy dłużnika o treści ust. 1 i wyznaczy 14-dniowy termin na złożenie zaświadczenia kierownika urzędu rejonowego o uznaniu podwyżki inwentarza żywego za niezbędną do prowadzenia gospodarstwa rolnego. W razie bezskutecznego upływu tego terminu komornik podejmie dalsze czynności egzekucyjne.

Na marginesie warto też zauważyć, że przedstawiona powyżej regulacja wskazuje jako na organ właściwy na kierownika urzędu rejonowego, który to urząd został zlikwidowany począwszy od roku 1999, wraz z utworzeniem w ich miejsce samorządowych powiatów – na mocy ustawy z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (tekst jedn. Dz. U. z 2013r. poz. 595 z późn. zm.). Jednocześnie na mocy art. 9 ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o wejściu w życie ustawy o samorządzie powiatowym, ustawy o samorządzie województwa oraz ustawy o administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 1998r. nr 99 poz. 631) utraciła moc ustawa z dnia 22 marca 1990 r. o terenowych organach rządowej administracji ogólnej (Dz. U. z 1998 r. nr 32, poz. 176), na podstawie której działali m. in. kierownicy urzędów rejonowych. W zgodzie z tymi regulacjami pozostają zarówno przepisy ustawy z dnia 24 lipca 1998r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej - w związku z reformą ustrojową państwa (Dz. U. z 1998r. nr 106, poz. 668 z późn. zm.), zwanej „ustawą kompetencyjną”, jak i unormowania zawarte w ustawie z dnia 13 października 1998r. - Przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną (Dz. U. z 1998r. nr 133, poz. 872 z późn. zm.).

Art. 94 ustawy Przepisy wprowadzające... stwierdza zaś, że o ile przepisy szczególnie nie stanowią inaczej, określone w przepisach zadania urzędów rejonowych rządowej administracji ogólnej oraz zadania i kompetencje kierowników tych urzędów przechodzą do właściwości starosty jako zadania z zakresu administracji rządowej. Przepis

ten stanowi zatem swego rodzaju zabezpieczenie na wypadek, gdyby któreś z zadań urzędu rejonowego lub kierownika tegoż urzędu nie zostało wymienione *expressis verbis* wśród zadań przekazanych ustawowo innym organom administracji publicznej - istniejącym po dniu 1 stycznia 1999 r.

Tak więc na mocy ww. przepisów starosta powiatowy właściwy jest do wydania zaświadczenia, o którym mowa w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 16 maja 1996r. Pouczenie powinno więc odnosić się do starosty. Nie powinno ono odnosić się do nieistniejącego organu w postaci kierownika urzędu rejonowego. Stwierdzona nieprawidłowość, która dotyczyła wszystkich pouczeń w sprawie akt Km 4871/10, stanowiła rażące naruszenie prawa przez komornika, który jako funkcjonariusz publiczny i organ egzekucyjny ma obowiązek znać prawo, przynajmniej w zakresie w jakim się nim posługuje.

5. Odnośnie zarzutu obejścia art. 1064¹⁴ i 1064¹⁵ k.p.c.:

Przepisy art. 1064¹⁴ i 1064¹⁵ k.p.c. przewidują odrębny rodzaj egzekucji – przez sprzedaż przedsiębiorstwa lub gospodarstwa rolnego. W interwencji z dnia 15 lipca 2013r. wyrażono wątpliwość, czy prowadzenie egzekucji z poszczególnych składników gospodarstwa rolnego nie jest obejściem tych przepisów. Odnosząc się do tego zagadnienia należy udzielić odpowiedzi przeczącej. Ustawodawca dopuszcza bowiem wprost prowadzenie egzekucji z przedmiotów wchodzących w skład przedsiębiorstwa lub gospodarstwa rolnego, a jednocześnie wszczęcie egzekucji polegającej na sprzedaży całego przedsiębiorstwa bądź gospodarstwa, jako inny sposób egzekucji. Art. 1064¹⁶ k.p.c. stanowi również wprost, że prowadzenie egzekucji ze składników przedsiębiorstwa lub gospodarstwa rolnego, w tym egzekucji administracyjnej, nie stanowi przeszkody do ewentualnego wszczęcia egzekucji przez sprzedaż przedsiębiorstwa lub gospodarstwa rolnego. Należy zatem stwierdzić, że egzekucja z gospodarstwa rolnego nie ma charakteru obligatoryjnego dla tego składnika majątku.

6. Odnośnie zarzutu braku rozpatrzenia wniosku dłużników o zawieszenie postępowania:

W dniu 20 czerwca 2013r. małżonkowie [REDACTED] wnieśli o zawieszenie egzekucji z uwagi na fakt, iż dotychczas zajęte przedmioty, szczególnie nieruchomości, wystarczają na zaspokojenie wierzycieli (k. 867 – 868, 870 – 873 akt Km 4871/13), jako podstawę prawną wniosku podając 799 § 2 k.p.c. Wniosek ten skierowano równocześnie do sądu (867 – 868), aby wydał zarządzenie w trybie art. 759 k.p.c. W dniu 27 czerwca 2013r. komornik dokonała wysłuchania stron przed zawieszeniem egzekucji (k. 900 akt Km 4871/10). W dniu 20 sierpnia 2013r. oddaliła wniosek (k. 1108). Na postanowienie to wniesiono skargę, którą oddalił Sąd Rejonowy w Mławie postanowieniem z dnia 31 grudnia 2013r. w sprawie IX Co 800/13 (k. 1214 – 1216 akt Km 4871/10).

Na marginesie ponownie należy zauważyć, iż stroną postępowania egzekucyjnego jest [REDACTED], przeciwko któremu wydano tytuł wykonawczy, a zajęte nieruchomości stanowią przedmiot ustawowej wspólności małżeńskiej. Mogą więc zostać zajęte na podstawie 923¹ k.p.c., ale nie można w stosunku do nich podejmować dalszych czynności egzekucyjnych do czasu uzyskania klauzuli wykonalności przeciwko małżonkowi dłużnika. Uzyskanie takowej klauzuli nie zawsze jest możliwe. Tak więc w sytuacji zajęcia nieruchomości małżonków [REDACTED] w sprawie Km 4871/10 nie sposób było prowadzić w stosunku do nich dalszych czynności, a w rezultacie – nie sposób zawiesić postępowania na tej podstawie, że ewentualna sprzedaż zajętych nieruchomości pokryje zadłużenie.

7. Odnośnie zarzut braku sporządzenia planu podziału sumy uzyskanej z egzekucji – naruszenia art. 1023 k.p.c.:

Z badanych akt spraw egzekucyjnych prowadzonych przeciwko [REDACTED] [REDACTED] (a dokładnie: przeciwko jednemu z nich lub przeciwko obojgu jednocześnie) wynika, iż komornik Teresa Królikowska sporządzała liczne plany podziału, znajdujące się w aktach różnych spraw:

a) W aktach Km 3577/11 znajdują się plany podziału sum uzyskanych z egzekucji z następujących dat:

- 11 sierpnia 2011r. (k. 16 – 17 - kopia),

- 14 października 2011r. (k. 19 – 21; brak dowodu doręczenia),
- 15 marca 2012r. (k. 36 – 38; brak dowodu doręczenia),
- 30 sierpnia 2012r. (k. 76 – 78; brak dowodu doręczenia),
- 22 listopada 2012r. (k. 80 – 81; brak dowodu doręczenia),
- 8 stycznia 2013r. (k. 89 – 90 – jest to faktycznie kopia planu ze sprawy Km 4871/10).

b) W aktach sprawy Km 4781/10 znajdują się plany podziału sumy uzyskanej z egzekucji z następujących dat:

- 8 stycznia 2013r. (k. 313 – 320; dowód doręczenia dłużnikowi zawiadomienia o sporządzeniu planu – k. 324),

- 23 stycznia 2013r. (k. 421 – 427; dowód doręczenia dłużnikowi zawiadomienia o sporządzeniu planu – k. 444),

- 5 marca 2013r. (k. 533 – 535; brak dowodu doręczenia dłużnikowi zawiadomienia o sporządzeniu planu),

- 4 kwietnia 2013r. (k. 581 – 583; brak dowodu doręczenia dłużnikowi zawiadomienia o sporządzeniu planu),

- 10 maja 2013r. (k. 662 – 669; dowód doręczenia pełnomocnikowi dłużnika zawiadomienia o sporządzeniu planu – k. 679),

- 21 maja 2013r. (k. 774 – 781; dowód doręczenia dłużnikowi zawiadomienia o sporządzeniu planu – k. 796 – zwrotne poświadczenie odbioru zawiera numer pisma, ale zapisano na nim „postanowienie o kosztach”),

- 16 sierpnia 2013r. (k. 1073 – 1080; dowód doręczenia dłużnikowi zawiadomienia o sporządzeniu planu – k. 1084), uchylone następnie przez komornika postanowieniem z dnia 3 września 2013r. (k. 1134; brak dowodu doręczenia) jako omyłkowe (postanowieniem z dnia 3 września wskazano datę uchylanego postanowienia na 14 sierpnia 2013r., ale w tej dacie brak postanowienia o ustaleniu planu podziału, więc chodzi prawdopodobnie o plan z daty 16 sierpnia 2013r.),

- 18 grudnia 2013r. (k. 1188 – 1192 dowód doręczenia pełnomocnikowi dłużnika zawiadomienia o sporządzeniu planu – k. 1212),

- 17 marca 2014r. (k. 1434 – 1438; brak dowodów doręczenia, usprawiedliwiony tym, że w momencie przesyłania akt do Ministerstwa Sprawiedliwości komornik nie mógł być jeszcze w ich posiadaniu z uwagi na zbyt krótki okres od wysłania przesyłek).

Większość z planów znajdujących się w aktach sprawy Km 4781/10 (a dokładnie: wszystkie za wyjątkiem planu z 22 listopada 2012r.) dotyczy przelewów wierzytelności od firmy „[REDAKTOWANE]” sp. z o.o. Sporządzone zostały one przy tym w dość specyficzny sposób. Komornik Teresa Królikowska wydawała postanowienia, w których wskazywała sumę podlegającą podziałowi, załączając do niego kopię przelewu od ww. firmy z dopisanymi do niego ręcznie sygnaturami akt spraw egzekucyjnych z wyszczególnieniem obok nich sum. Załączniki te odbiegają wizualnie od analogicznych załączników sporządzanych przez większość komorników przy pomocy specjalnych programów komputerowych, najczęściej w formie tabel.

W analogiczny sposób sporządzono plany podziału zawarte w aktach Km 4871/10 z dat: 8 stycznia 2013r. i 5 marca 2013r.

Pomimo dość specyficznego sposobu sporządzania planów podziału, postanowienia o ich sporządzeniu czynią zadość wymaganiom formalnym przewidzianym w art. 1024 § 1 k.p.c., w myśl którego w planie podziału należy wymienić:

- 1) sumę ulegającą podziałowi;
- 2) wierzytelności i prawa osób uczestniczących w podziale;
- 3) sumę, jaka przypada każdemu z uczestników podziału;
- 4) sumy, które mają być wypłacone, jak również sumy, które pozostawia się na rachunku depozytowym sądu, ze wskazaniem przyczyn uzasadniających wstrzymanie ich wypłaty;
- 5) prawa ujawnione przez wpis w księdze wieczystej lub złożenie dokumentów do zbioru, które wygasły wskutek przysądzenia własności.

Powyższe okoliczności, a w szczególności specyficzna praktyka sporządzania do niektórych przelewów od „[REDAKTOWANE]” sp. z o.o. specjalnych planów podziału, do których przelewy były załącznikami, świadczy o tym, iż nie znalazł potwierdzenia zarzut o braku sporządzania planów podziału dla kwot uzyskanych z tego źródła. Przedmiotem badania nie mogła być natomiast prawidłowość rozdzielenia wyegzekwowanych środków w

poszczególnych planach, ponieważ wymagałaby analiz rachunkowych biegłego i stanowiła czynność właściwą dla nadzoru judykacyjnego.

Przeciwko planowi podziału sumy uzyskanej z egzekucji z dnia 23 stycznia 2013r. dłużnicy zgłosili zarzuty, zwrócone przez Sąd Rejonowy w Mławie z powodu braków formalnych.

Z powodu wielości spraw egzekucyjnych prowadzonych przeciwko małżonkom Maciejewskim (konkretnie: przeciwko jednemu z nich bądź przeciwko obojgu) w niektórych sprawach sporządzano zbiorcze plany podziału sum uzyskanych z egzekucji w różnych sprawach, zamieszczając w nich oryginały planów. W aktach innych spraw prowadzonych przeciwko małżonkom ██████████ zamieszczono kopie planów podziałów sporządzonych dla tych spraw zbiorczo w innych sprawach, np. w aktach sprawy Km 2632/11 znajdują się kopie m.in. planów podziału sumy uzyskanej z egzekucji sporządzonych w sprawie Km 4871/10 z następujących dat:

- 8 stycznia 2013r. (k. 126 – 130),
- 23 stycznia 2013r. (k. 146 – 150),

Zauważyć należy ponadto, iż w wypadkach, w których w aktach danej sprawy brakuje dowodów doręczenia zawiadomień dla stron o fakcie sporządzenia planu podziału sumy uzyskanej z egzekucji, plany te dotyczą więcej niż jednej sprawy i nie sposób wykluczyć, iż doręczenia zawiadomień nastąpiły w innych sprawach. Przedmiotem badania przez Ministerstwo Sprawiedliwości były bowiem tylko akta spraw toczących się, bez już zakończonych, których częściowo dotyczyły wcześniejsze plany podziału. W badanych aktach spraw toczących się dowodów doręczeń stosownych zawiadomień w ww. przypadkach nie stwierdzono.

Kwestionując fakt sporządzania planów podziału sum uzyskanych z egzekucji, dłużnicy złożyli skargę na czynności komornika – na zaniechanie sporządzenia planu podziału sumy uzyskanej z egzekucji. Sąd Rejonowy w Mławie oddalił tę skargę postanowieniem z dnia 21 stycznia 2013r. w sprawie IX Co 112/13 (k. 372 akt Km 4871/10).

W dniu 26 lipca 2013r. komornik, działając na wniosek pełnomocnika dłużników, szczegółowo poinformowała go o sposobie rozdysponowania sum uzyskanych z egzekucji (k. 1025 – 1062 akt Km 4871/10).

Podsumowując powyższe ustalenia i rozważania skonstatować należy, iż nie stwierdzono po stronie komornika zaniechań w zakresie sporządzenia planów podziału sum uzyskanych z egzekucji, a tym samym – naruszenia przepisu art. 1023 i następnych k.p.c., budzi natomiast wątpliwości przejrzystość ich sporządzenia i w konsekwencji możliwość weryfikacji.

Zakładając, iż dłużnicy w w/w sprawach dysponują wiedzą o tym, że planów podziałów nie było w aktach spraw egzekucyjnych oraz dysponują wiedzą o wspomnianym przez Panią Posel świadku w osobie byłego pracownika kancelarii komorniczej (odnośnie braku planu podziału w aktach egzekucyjnych w latach 2010-2012) to winni złożyć zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa. Ministerstwo Sprawiedliwości bowiem analizując akta w/w postępowań egzekucyjnych, o czym była mowa powyżej, stwierdziło istnienie w nich planów podziału. Natomiast jedynie prokuratura władna jest stwierdzić czy plany te zostały sporządzone przez komornika dopiero na potrzeby niniejszej interwencji, bowiem działanie takie wiązałoby się w istocie z podejrzeniem popełnienia przestępstwa przeciwko dokumentom.

Uprzejmie wyjaśniam, że Ministerstwo Sprawiedliwości nie może doręczyć Pani Posel kopii wskazanych dokumentów z akt komorniczych, bowiem wyłącznym dysponentem tych akt jest komornik sądowy. Strony postępowania egzekucyjnego mogą w każdym czasie wystąpić do komornika o odpis z akt egzekucyjnych. Wydaje się również, że analiza zasadności zarzutu „spreparowania” planów podziału jedynie na potrzeby kontroli wymaga zapoznania się przez prokuraturę z oryginałem akt.

PODSEKRETARZ STANU
w Ministerstwie Sprawiedliwości

Wojciech Hajduk

Zastępca Dyrektora
Departamentu Sądów, Organizacji i Analiz
Wymiaru Sprawiedliwości

Rafał Rejzner

18.06.19
Kulski

C/2
Nehelucke
18.06.2014
Kulski